

Sygn. akt I C 326/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 stycznia 2017 r.

Sąd Rejonowy Gdańsk – Północ w Gdańsku I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSR Aleksandra Konkel

Protokolant: (...)

po rozpoznaniu w dniu 16 stycznia 2017 r.

na rozprawie

sprawy z powództwa D. Ż., K. Ż.

przeciwko M. D.

o zapłatę

1. zasądza od M. D. solidarnie na rzecz D. Ż., K. Ż. kwotę 65.000 zł (słownie: sześćdziesiąt pięć tysięcy złotych) wraz z odsetkami od dnia 28 maja 2013 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. w wysokości odsetek ustawowych oraz od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty w wysokości ustawowych odsetek za opóźnienie;
2. zasądza od M. D. solidarnie na rzecz D. Ż., K. Ż. kwotę 10.450 zł (dziesięć tysięcy czterysta pięćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu;
3. nakazuje ściągnąć od M. D. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego Gdańsk – Północ w Gdańsku kwotę 34,40 zł (trzydzieści cztery złote czterdzieści groszy) tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

sygn. akt I C 326/16

UZASADNIENIE

Powodowie D. Ż. i K. Ż. domagali się zasądzenia od pozwanego M. D. solidarnie na ich rzecz kwoty 65.000,00 zł wraz z odsetkami ustawowymi, liczonymi od dnia 28 maja 2013 r. do dnia zapłaty, a także zwrotu kosztów postępowania.

W uzasadnieniu wskazano, iż w dniu 27 grudnia 2001 r. powodowie kupili od A. D. (1) i M. D. nieruchomość położoną w G.-B., przy ul. (...), która w chwili nabycia obciążona była hipoteką przymusową kaucyjną do kwoty 300.000 zł na rzecz A. D. (2). Postanowieniem z dnia 13 września 2011 r. Sąd Okręgowy w Gdańsku nadał – przeciwko powodom jako dłużnikom rzeczowym - klauzulę wykonalności na punkt I wyroku zasądzającego od pozwanych A. D. (1) i M. D. na rzecz pozwanej kwoty po 32.840 zł wraz z odsetkami oraz na punkt I wyroku końcowego zasądzającego od wskazanych pozwanych na rzecz A. D. (2) kwoty po 78.410,50 zł wraz z odsetkami. Powodowie porozumieli się z wierzycielką A. D. (2) i zapłacili jej kwotę 130.000 zł, a wierzycielka wyraziła zgodę na wykreślenie hipoteki ustanowionej na przedmiotowej nieruchomości i zaliczyła uzyskaną od powodów kwotę na poczet wierzytelności przysługujących jej od A. D. (1) i M. D. – po połowie. Spłacając dług powodowie wstąpili w miejsce zaspokojonego wierzyciela, stąd zwrot połowy zapłaconej kwoty należy im się od M. D..

Pozwany, w odpowiedzi na pozew, wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie na jego rzecz kosztów postępowania. Pozwany wskazał, iż wszelkie jego zobowiązania względem A. D. (2) zostały zaspokojone, a celem uzyskania środków na pokrycie tych zobowiązań pozwany sprzedał dom. Zdaniem pozwanego wszelkie należności względem wierzycielki A. D. (2) zostały wyegzekwowane w postępowaniu egzekucyjnym.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 13 stycznia 2000 r. Sąd Okręgowy w Gdańsku wydał w sprawie o sygn. akt I C 542/99 wyrok częściowy, w punkcie I. którego zasądził od A. D. (1) i M. D. na rzecz A. D. (2) kwoty po 32.840 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 15 grudnia 1998 r. do dnia zapłaty.

W dniu 30 czerwca 2000 r. Sąd Okręgowy w Gdańsku w sprawie o sygn. akt I C 542/99 wydał wyrok końcowy, w punkcie I. którego zasądził od powodów-pozwanych wzajemnych A. D. (1) i M. D. na rzecz pozwanej – powódki wzajemnej A. D. (2) kwoty po 78.410,50 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 7 lipca 1999 r. do dnia zapłaty.

/okoliczności bezsporne/

Dnia 27 grudnia 2001 r. M. D. oraz A. D. (1) sprzedali K. Ż. i D. Ż. swoje udziały, wynoszące po 1/2 części, w prawie własności nieruchomości gruntowej oznaczonej w ewidencji gruntów jako działka nr (...) o powierzchni 3.708 m², położonej przy ul. (...) w G.-B., dla której Sąd Rejonowy w Gdańsku prowadził księgę wieczystą o nr (...) (...) za cenę sprzedaży 355.000 zł. Część ceny w kwocie 5.000 zł została zapłacona, natomiast resztę ceny w kwocie 350.000 zł nabywcy zobowiązali się zapłacić sprzedającym – po połowie – do dnia 31 grudnia 2006 r.

W umowie wskazano, iż w dziale trzecim wymienionej księgi wieczystej wpisane są wzmianki o wszczęciu egzekucji z 1/2 części nieruchomości przez Komornika Sądowego Rewiru VII przy Sądzie Rejonowym w Gdańsku w sprawie VII KM (...) na udziale M. D., a także, iż w dziale czwartym wpisana jest, na udziałach zbywców, hipoteka przymusowa kaucyjna do kwoty 300.000 zł na rzecz A. D. (2) oraz wzmianki o wnioskach o wpis czterech hipotek ustawowych.

/okoliczność bezsporna, nadto dowód: umowa sprzedaży, (...), k. 15-18/

W dniu 17 września 2002 r. strony umowy sprzedaży zawarły porozumienie, w którym, w P.. 4, zgodnie oświadczyły, że kupujący (powodowie) zrealizowali zobowiązania sprzedających (w tym pozwanego), wynikające z wymienionych w dziale IV księgi wieczystej hipotek przymusowych na rzecz Skarbu Państwa – Drugiego Urzędu Skarbowego w G. w łącznej kwocie 50.000 zł. Powyższa kwota, zapłacona przez powodów, została zaliczona na poczet ceny nieruchomości (Par.5). Zgodnie zaś z P.. 6, realizacja przez powodów zobowiązań sprzedających do wysokości pozostałej ceny sprzedaży nieruchomości (300.000 zł), wynikających z prowadzonych egzekucji przez Komornika sądowego Rewiru VII Sądu Rejonowego w Gdańsku w sprawach Km (...)i VII Km (...) z nieruchomości nabytej przez powodów zostanie uznana i zaliczona przez sprzedających za zapłatę pozostałej ceny sprzedaży. Realizacja zaś przez powodów zobowiązań zbywców wynikających ze wskazanych postępowań egzekucyjnych przekraczających pozostałą do zapłaty cenę sprzedaży, stanowić będzie podstawę do roszczeń regresowych kupujących wobec sprzedających kwoty uiszczonej ponad pozostałą do zapłaty cenę sprzedaży.

/okoliczność bezsporna, nadto dowód: porozumienie, k. 110-112/

Komornik sądowy przy Sądzie Rejonowym Gdańsk – Północ w Gdańsku prowadził postępowanie egzekucyjne w sprawie VII KM (...)przeciwko M. D. na podstawie tytułu wykonawczego -Wyroku częściowego Sądu Okręgowego w Gdańsku z dnia 13 stycznia 2000 r., sygn. akt I C 542/99 oraz Wyroku końcowego Sądu Okręgowego w Gdańsku z dnia 30 czerwca 2000 r., sygn. akt I C 542/99, zgodnie z wnioskiem wierzyciela A. D. (2). Podczas trwania egzekucji wyegzekwowana została w sumie kwota 261.339,63 zł, z czego kwotę 84.760,08 zł wyegzekwowano od powoda K. Ż..

/dowód: zaświadczenie o dokonanych wpłatach w sprawie VII Km (...), k.103-104; przesłuchanie powoda, k.81-82, 84; przesłuchanie pozwanego, k.82-84/

M. D. wyegzekwował od powodów, na swoją rzecz, kwotę około 65.000 zł tytułem reszty ceny, wynikającej z umowy sprzedaży nieruchomości.

/okoliczność bezsporna/

Postanowieniem z dnia 12 października 2007 r. Komornik sądowy Rewiru VII przy Sądzie Rejonowym – G. – Północ w G. wydał postanowienie o umorzeniu postępowania egzekucyjnego w sprawie VII KM (...) przeciwko dłużnikowi M. D., w zakresie egzekucji z nieruchomości KW (...).

/dowód: postanowienie z dnia 12 października 2007 r., k. 113/

Po zakończeniu postępowania egzekucyjnego o sygn. akt KM (...) pozwanemu pozostało do zapłaty 32.840 zł wraz z odsetkami. Niewyegzekwowanie tej kwoty w umorzonym postępowaniu wynikało z faktu, iż wierzycielka we wniosku rozszerzającym wniosek egzekucyjny z dnia 15 lutego 2002 r. rozszerzyła egzekucję do kwoty 78.410,50 zł, zamiast o kwotę 78.410,50 zł, co spowodowałoby skierowanie do egzekucji całości roszczenia. W dniu 9 września 2008 r. wierzycielka A. D. (2) złożyła wniosek o egzekucję reszty należności z wyroku końcowego z dnia 30 czerwca 2000 r. wraz z odsetkami od dnia 7 lipca 1999 r.

/pismo z dnia 27.02.2009 r., k.115; przesłuchanie pozwanego, k.82-84/

Postanowieniem z dnia 13 września 2011 r. Sąd Okręgowy w Gdańsku nadał klauzulę wykonalności na punkty I. przytoczonych wyroków przeciwko dłużnikom rzeczowym K. Ż. i D. Ż. z ograniczeniem ich odpowiedzialności do nieruchomości położonej w G. przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy Gdańsk – Północ w Gdańsku prowadzi księgę wieczystą KW nr (...) oraz do kwoty 153.750,81 zł.

Na podstawie wskazanego tytułu wykonawczego Komornik sądowy przy Sądzie Rejonowym Gdańsk-Północ w Gdańsku J. S. wszczął przeciwko powodom egzekucję z nieruchomości, sygn. akt VII KM (...), celem realizacji wierzytelności A. D. (2) w kwocie 153.750,81 zł.

/dowód: kopia tytułu wykonawczego, k. 19 – 20; zawiadomienie o wszczęciu egzekucji, k.79; wezwanie do zapłaty, k.80/

W dniu 14 marca 2013 r. wierzycielka A. D. (2) zawarła z powodami porozumienie, na podstawie którego powodowie zapłacili jej kwotę 130.000 zł zaś wierzycielka uznała, iż zapłata tej sumy wyczerpuje jej roszczenia wobec powodów, wynikające z hipoteki przymusowej kaucyjnej do kwoty 300.000 zł, ustanowionej na nieruchomości objętej księgą wieczystą KW nr (...). Uzyskaną kwotę wierzycielka zaliczyła, po połowie, na poczet wierzytelności przysługującej jej od A. D. (1) i M. D. na podstawie wyroku końcowego Sądu Okręgowego w Gdańsku z dnia 30 czerwca 2000 r. (sygn. akt IC 542/99).

/dowód: porozumienie i pokwitowanie zapłaty długu hipotecznego – k. 21; przesłuchanie powoda, k.81-82, 84/

Powodowie D. Ż. i K. Ż. pismem z dnia 13 maja 2013 r. wezwali pozwanego M. D. do zapłaty kwoty 65.000 zł tytułem połowy kwoty spłaconej na rzecz wierzyciela A. D. (2) w terminie 7 dni, jednak bezskutecznie.

/dowód: wezwanie do zapłaty wraz z potwierdzeniem nadania, k. 22-23/

Sąd zważył, co następuje:

Stan faktyczny w sprawie niniejszej, który był częściowo niesporny, Sąd ustalił na podstawie załączonych do sprawy dokumentów, których prawdziwość i autentyczność nie została podważona przez strony, a także oparł się na dokumentach zgromadzonych w aktach postępowania egzekucyjnego VII KM (...) Komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym Gdańsk – Północ w Gdańsku J. S.. Podstawą ustaleń Sąd uczynił również zeznania złożone, w charakterze strony, przez powoda K. Ż. oraz pozwanego M. D., uznając je za wiarygodne.

Powodowie w niniejszym postępowaniu domagali się zasądzenia solidarnie na ich rzecz od pozwanego M. D. kwoty 65.000 zł wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 28 maja 2013 r. do dnia zapłaty, wskazując, iż spłacili wierzytelność, zabezpieczoną hipoteką na nieruchomości nabytej od pozwanego i tym samym wstąpili w miejsce zaspokojonego wierzyciela.

Podstawę prawną żądania pozwu stanowi art. 518 § 1 pkt 1 kc, zgodnie z którym osoba trzecia, która spłaca wierzyciela, nabywa spłaconą wierzytelność do wysokości dokonanej zapłaty, jeżeli płaci cudzy dług, za który jest odpowiedzialna osobiście albo pewnymi przedmiotami majątkowymi.

Przepis ten przewiduje ustawowe wstąpienie osoby trzeciej w prawa zaspokojonego wierzyciela, czyli tzw. subrogację ustawową, która służy zabezpieczeniu interesów osoby trzeciej, dokonującej spłaty wierzyciela i w konsekwencji doprowadza do wygaśnięcia długu. W związku z tym dochodzi do powstania szczególnego rodzaju regresu. W doktrynie i judykaturze wskazuje się, że osobą trzecią odpowiedzialną osobiście za cudzy dług jest przede wszystkim poręczyciel, zaś osobą trzecią odpowiedzialną za cudzy dług pewnymi przedmiotami majątkowymi są na przykład zastawca i właściciel nieruchomości obciążonej hipoteką.

Zaznaczyć należy, że przesłanką subrogacji ustawowej jest zapłata cudzego długu, przy czym osoba trzecia nabywa spłaconą wierzytelność tylko w takim zakresie, w jakim spłaciła wierzyciela. Nabycie wierzytelności następuje z chwilą dokonania zapłaty, przy czym regulacja ta obejmuje nie tylko przypadki dobrowolnego spełnienia świadczenia lecz znajduje zastosowanie także wówczas, gdy osoba trzecia spłaca wierzyciela w sposób przymusowy.

W niniejszej sprawie poza sporem pozostawało, iż powodowie byli właścicielami nieruchomości, obciążonej hipoteką przymusową kaucyjną do kwoty 300.000 zł na rzecz wierzyciela A. D. (2). Nieruchomość tę powodowie kupili, między innymi, od pozwanego M. D., który sprzedał im swój udział wynoszący 1/2 części. Zawartym następnie porozumieniem strony ustaliły, iż realizacja przez powodów zobowiązań pozwanego, dochodzonych od niego w postępowaniu egzekucyjnym KM (...) zostanie uznana i zaliczona przez sprzedających nieruchomość na zapłatę pozostałej ceny sprzedaży. W wyniku prowadzonej przedmiotowej egzekucji od powodów ściągnięto łącznie 84.760,08 zł, a kwota ta została zaliczona na poczet ceny wynikającej z umowy sprzedaży. Bezspornym w sprawie było również, iż pozwany wyegzekwował od powodów resztę ceny, tj. kwotę ok. 65.000,00 zł.

Pozwany sprzeciwiał się jednak roszczeniu powodów, wskazując, iż zapłacił całą należność wynikającą z wydanych przez Sąd Okręgowy w Gdańsku w sprawie o sygn. akt I C 542/99 wyroków, a postępowanie egzekucyjne zostało umorzone postanowieniem z dnia 12 października 2007 r.

Na podstawie przywołanych wyżej dowodów Sąd ustalił, iż jakkolwiek postępowanie egzekucyjne zostało umorzone postanowieniem z dnia 12 października 2007 r. pozostała jeszcze niespłacona należność na rzecz A. D. (2). Stało się tak dlatego, że wierzycielka wnioskiem z dnia 15 lutego 2002 r., do którego załączyła tytuł wykonawczy I C 542/99 z dnia 30 czerwca 2000 r., rozszerzyła wniosek „do kwoty 78.410,50 zł z zasądzonymi odsetkami od dnia 7 lipca 1999 r.”, a nie o wskazaną kwotę. Toteż w postępowaniu o sygn. KM (...) wyegzekwowano, zgodnie z wnioskiem, kwoty wynikające z obu tytułów wykonawczych do kwoty należności głównej 78.419,50 zł oraz wszystkie świadczenia poboczne. Tymczasem do wyegzekwowania pozostała jeszcze kwota reszty należności głównej 32.840,00 zł z odsetkami od dnia 15 grudnia 1998 r., co do której zostało wszczęte postępowanie egzekucyjne na wniosek wierzycielki A. D. (2) z dnia 9 września 2008 r. (sygn. KM (...)). Wierzytelność ta została ostatecznie zaspokojona przez powodów, w wyniku porozumienia zawartego z wierzycielką w dniu 14 marca 2013 r. Powodowie zapłacili wierzycielce kwotę w wysokości 130.000 zł, co wyczerpało roszczenia A. D. (2).

Przyczyną, dla której powodowie, niebędący dłużnikami osobistymi, zobowiązani byli do zapłaty na rzecz wierzycielki wskazanej wyżej kwoty, była hipoteka przymusowa ustanowiona na nabytej przez nich nieruchomości. Zgodnie bowiem z art. 65 Ustawy o księgach wieczystych i hipotece, hipoteka obciąża nieruchomość bez względu na to, czyją stała się własnością. Tym samym powodowie stali się dłużnikami rzeczowymi wierzycielki A. D. (2), która uprawniona była do skierowania egzekucji z nieruchomości obciążonej. Zaspokoiwszy wierzyciela hipotecznego,

powodowie nabyli spleconą wierzytelność do wysokości dokonanej zapłaty. Jednocześnie, z zawartego przez strony porozumienia wynika, że zbywcy nieruchomości, w tym pozwany, liczyli się z możliwością roszczeń regresowych ze strony nabywców, w sytuacji spłaty wierzycielki ponad kwotę określoną jako cena sprzedaży nieruchomości. Wskazać w tym miejscu należy, iż kwota zapłacona wierzycielce na podstawie porozumienia była należnością uiszczoną ponad przypadającą na M. D. część ceny sprzedaży. W związku bowiem z umorzeniem, jak się okazało przedwczesnym, egzekucji w sprawie KM (...), M. D. wyegzekwował od powodów tę część ceny sprzedaży, która stanowiła różnicę pomiędzy ceną mu należną a kwotą, zaliczoną - w myśl porozumienia - na poczet ceny, do jakiej powodowie zaspokoili wierzycielkę. Nie ma zatem podstawy do zaliczenia kwoty zapłaconej przez powodów A. D. (2) w dniu 14 marca 2013 r. na poczet ceny, wynikającej z umowy sprzedaży nieruchomości, ponieważ zobowiązanie powodów wobec pozwanych zostało zrealizowane już wcześniej.

Mając na względzie powyższe, zasadnym jest stwierdzenie, iż w wyniku zaspokojenia A. D. (2) doszło do spłacenia długu pozwanego w wysokości 65.000,00 zł.

Z przytoczonych względów uznawszy żądanie pozwu za zasadne, na podstawie art. 518 § 1 pkt 1 kc, Sąd orzekł jak w punkcie 1. wyroku.

O odsetkach orzeczono stosując normę art. 481 kc w zw. z art. 455 kc. Roszczenie powodów ma charakter bezterminowy (art. 455 kc) a zatem obowiązek spełnienia świadczenia aktualizuje się po wezwaniu dłużnika przez wierzyciela. Dłużnik popada w opóźnienie nie spełniając świadczenia niezwłocznie po wezwaniu, chyba że w wezwaniu (na korzyść dłużnika) oznaczono termin dłuższy. Powodowie zobowiązali pozwanego do zapłaty pismem z dnia 13 maja 2013 r., wyznaczając mu na wykonanie zobowiązania termin 7 dni. Przyjmując nawet 7-dniowy okres na obrót korespondencji, pozwany otrzymał wezwanie najpóźniej w dniu 20 maja 2013 r., zatem w dniu 28 maja 2013 r. pozostawał już w opóźnieniu wobec powodów i od tej daty należało zasądzić odsetki na rzecz powodów.

O kosztach Sąd orzekł w punkcie 2. na mocy art. 98 §1 i 3 kpc w zw. z art.99 kpc, obciążając nimi pozwanego w całości, jako stronę przegrywającą proces. Na koszty powodów składało się wynagrodzenie zawodowego pełnomocnika będącego adwokatem – ustalone na kwotę 7.600 zł stosownie do §2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r. poz. 1800), w brzmieniu obowiązującym w dacie wytoczenia powództwa), a także opłata sądowa od pozwu w wysokości 3250 zł - w sumie 10450 zł.

Jako że przyznana Krajowej Radzie Komorniczej w W. kwota w wysokości 34,40 zł za udostępnienie dokumentacji komorniczej, została tymczasowo wypłacona ze Skarbu Państwa, Sąd w punkcie 3 wyroku nakazał ściągnąć tę kwotę od pozwanego, stosownie do art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r., poz. 1025 ze zm.) w zw. z art. 98 § 1 kpc.

ZARZĄDZENIE

1. (...)
2. (...)
3. (...)